

Kantojen nosto energiaksi muuttaa metsänhoitoa

Vuonna 2001 UPM-Kymmene alkoi nostaa kuusen avohakkuilta kantoja energiapuuksi. Ne murskattiin muun metsähakkeen jatkoksi yhtiön Jämsänkosken biovoimalaan. Ensimmäisen vuoden saanto oli puuna mitaten 5 000 kiintokuutiota. Energiमितassa se vastaa 10 miljoonaa kilowattituntia.

Vuonna 2002 käyttö kolminkertaistui.

Päänavaus oli merkittävä. Metsäntutkijat laskivat jo parikymmentä vuotta sitten, että avohakkuille jäävät kannot ovat oksa ja latvutähteen sekä vielä kaupaksi käymättömän metsänhoidon harvennuspuiden jälkeen maamme kolmanneksi tärkein metsäenergiavara. Kantojen nostoa silti vieroksuttiin ympäristösyistä vielä 1990-luvun alussa.

Vuosikymmenen vaihteessa ajatukset muuttuivat. Metsänviljelyyn oli tullut ja siihen hyväksytään nykyisin ennakkomätästys kaivinkoneella. Kantojen poisto samalla koneella ei järkytä maisemaa lisää.

Kantoja on korjattu maassamme ennenkin. 1970-luvulla kannoista tehtiin sellua, kokeeksi mutta silti tehdasmitassa. Joutseno Pulpin tehtaalle Kaakkois-Suomeen valmistui kantojen murskausasema 1973. Keksijä Kyösti Paljarin kehitti konemiehille kantoharvesterin. Ensimmäinen kantokokeilu uupui kuitenkin jo 1970-luvun puolivälissä sellun laskevan hinnan myötä.

Toisen yrityksen teki 1980-luvulla metsänhoitaja Turku Jämsen silloisen Kajaani Oy:n tehtailla. Hän nostatti kantoja ja murskautti ne yhtiön kattilaan energiahakkeeksi. Kajaanin kokeilu hiipui 1980-luvun puolivälissä niin kuin muukin metsähakkeen poltto, kun öljyn hinta laski.

2000-luvun alussa kantojen korjuu saa taas pontensa energiasta. Puun energiakäyttö on lisääntynyt voimakkaasti, ja biovoimaloita on rakennettu kaikkialle maahan. Ener-

SSS-arkisto/Marko Mattila

Kirjoittajan mukaan puiden kannoista on tullut entistä merkittävämpi energianlähde. Kantojen hyötykäytölle on myös merkittävät metsänhoidolliset perusteet.

giapuun tarve on kasvanut niin, että myös kannoille on tullut kysyntää.

Energia ei kuitenkaan selitä kantojen nykykorjuusta kaikkea. Kantojen poistoon liittyy merkittävä metsänhoidon lisä. Kyseessä on kuusen viljely.

Kuusen metsätalouteen pääsi 1900-luvun loppupuolella vakava ongelma. Raskaiden ko-

seuraavaan sukupolveen. Usein edessä on puulajin vaihto rauduskoivuun.

Kuusen juurikäypää vastaan on kehitetty kemiallis-biologisia aseita. Kantopintoja voi käsitellä joko urealiuoksella tai harmaaorvakka-nimistä sientä sisältävällä, kuusen juurikäypää torjuvalla biologisella nesteellä.

Kantokäsittely on tehokas tapa suojata kuusen kesäaikaisessa harvennushakkuussa paljastuvat kannot. Käsittely ei kuitenkaan riitä pahoin lahonneille vanhoille kuusikoille. Korjuun jälkeen juurikäypää jää kantoihin kuusen avohakkuualalle. Juurikäypä leviää maassa ja saastuttaa seuraavan sukupolven kuusen taimet.

Ongelman ratkaisu näyttää nyt löytyvän kuusen kantojen energiakäytöstä. Juurikäypäinen maa puhdistuu sienestä parhaiten, kun poistaa kannot. Saastuneet kannot on myös kuljetettava pois metsästä.

Haketus energiaksi tekee kantojen korjuusta ja kuljetuksesta kannattavan.

Kuusen kantojen energiakäyttö saa aikaan maassamme metsänhoidon muutoksen. Kuusi on jo nyt rahapuu, ja sitä tulisi kasvattaa lähivuosina suhteellisesti enemmän kuin mäntyä. Kuusen nouseva hinta ja tulevaisuuden näkyvät houkuttelevat viljelemään samalle hakkuualalle kuusta kuusen perään. Sitäpaitsi vaihto kuusesta hirvelle maistuvan rauduskoivuun arveluttaa metsänkasvattajia.

Myydällä kuusen kannot hakepuuna samalta avohakkuualalta tulevan latvus- ja oksatähteen jatkeeksi puulajia ei tarvitse vaihtaa. Hyvämenekkisen kuusen viljely voi jatkaa sille luontaisilla mailla.

Veli Pohjonen
dosentti
Vantaa